

Президент Советге

КЪМР-ни Президентинде баш магъанлы миллет проектлени жашауда бардырыу эм демография политика жаны бла советни кезиулю жыйылыуунда төрт вюрска къаралганды. 2009 жылда республикада диспансеризация къалай барганы, бизнес бла жорюклене саулык саклау учрежденияла къаллай болушук этенери, «Билем беруу» миллет проектти «Фохмулу сабилеге тутукулук этуу» деген белюму жашауда къалай бардырылганы эм алыкъ Советде этилген оноула къалай топурулганыры сюзюгендиле. Аны Президент Арсен Канокво бардырганды.

Александр Меркулов, Аиен Канокво, Чечеланы Амур

КЪМР-ни Парламентинде

Къырал заказниклени бла табиьгъат эсгертемелени саклаууну къатыландырырга

КЪМР-ни Парламентини президиумуну кезиулю жыйылыуунда болган аспрительствоу саясатда сиз Къабарты-Малкъарны энчи сакланган табиьгъат жерлерни къорулаууну, хайырланууну оюсонден да барганды.

КЪМР-ни къудурети саклау эмда табиьгъаты хайырлануу жаны бла министрлини заместители, къырал контроль эмда къорьуусузулкуну эколосия жаны бла департаментни башкысы Хасан Шамиевче билдиргенге кере, къырал магъаналы табиьгъат заказниклени бла табиьгъат эсгертемелени саклау муратда 2006 жылда «Къабарты-Малкъар Республиканы табиьгъат заказниклени дирекциясы» деген къырал учреждение къурулган эди. Биюнго аны онуунда битеу да 162,7 гектарда 8 къырал табиьгъат заказник бла табиьгъат эсгертемелени муратда ден 22-си бардыла. Ала барысы да сакланганды, алада от тошюрге къажу, битилмени бла жауыуларны къорулауу жаны бла мадарла этиледиле, жауы урлагъа айнырга тийишли сикте къурадыла. Андан сора да, къудурети тазалыгына контроль этип турлукъ оноулангы тизмеси жарашдырылганды. Эни халда сакланган жерде жорукъланы бузгунлауа административ тазирле салындадыла.

ны саны 2007 жылдан эсе кеп болганды, ол а башка жауыуларны жайылуларына чырмау этеди. Къабарты-Малкъар Республиканы Къызыл Китабна андан ары жазаргъа, аны жаңгыдан басмаларга мурат барды да, анга республиканы бюджетден аха бөлнөмелени бир нөмчә жыл болды. Жыйлында этилген оноулу проектти къабат этилген сора Чечеланы Амур Эколосия эмда табиьгъаты хайырлануу жаны бла комитетте аны тынгылы жарашдырып берирге буорганды. КЪМР-ни Правительствоуна уа Къызыл Китабны жаңгыдан басмалууа республиканы бюджетде аха белгилерге кереклиси айтылганды. КЪМР-ни Къудурети саклау эмда табиьгъаты хайырлануу жаны бла министрствоу уа къудурети къорулауу жаны бла къырал контроль комитеттеринде, эни халда сакланган кырал табиьгъат заказниклене бла табиьгъат эсгертемелени жорукълануу бузгунлукъ этилмезине сакъ болурга кереди.

Татьяна БОРОВИСКАЯ. КЪМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Демография хал игиленгенди

Иван Гертер сөлөшеди

Насыплы болурга 40 минг сом керекди

Сорууну «Росгострач» компанияны стратегия тинтиле жаны бла арасы россиялиени араларында бардырылды. Бек улуу изелмери болганды, тередеча, москвичыладыла. Ара шахарда жашагъаны ай сайын алырга оюген иш хакъ 62000 сомду. Костромада, Пензада эм Астраханда жашагъаны уа хар айда 25000 сом болсада жетерки, дейди. Соруула ачыкълагъанларына кере, россиялиени изелмери къытыкъына кезиуде бир хакъ азайгандыла.

Сорууну «Росгострач» компанияны стратегия тинтиле жаны бла арасы россиялиени араларында бардырылды

Сиз оюн, озган жылны кюз артында бек улуу иш хакъ 47000 сом болса жетерки, дей эдиле. Тинтилуени шартларына кере, россиялиени 86 процентни иш хакъларына бек азгъа санайдыла. Бек улуу иш хакъланы 40-50 жыллык бийик биллими эр кишиле аладыла. Сорулганына 40 процентни бир заманда да кереклик чакъ хакъ алмашкыларына ийналганды. Аны бла бирге шахар не къадар гитичек болса, иш хакъы ыразы болмагъаны аллай бир кеп боланды. Аны бла бирге россиялиени араларында бек заманга ышанганыла кепден кеп бола бардыла. Сорулганына очен бир келе турган төрт жылны ичинде жашуу болупла ити болушуклары ийналганды. Эскертле аны къытыкъдан къуула баруу бла байланы этиледи.

Итинуюе уа сытау барды. «Ростатъ» билдиргенге кере, Россияде орталык иш хакъ шендро адамла изленгенде эсе 2 кереге азды эм 19 минг сомду.

Республиканы башкысы арт заманда адамла кеслерини саулыкларына бегирек кыайырып башлаганларына ырызлыгы билдиргенди. Кепле кеслерине саклануу хайырлы болганын аныгъагъанларын чертгенди. «Саулык саклау» миллет проект жашауда бардырылган юч жылны ичинде республиканы медицина учрежденияларына коллери игиленгенлерин эсгертип, жер-жерде аны тапландырыуа мындан ары да энчи эсе бурулгунун белгилегенди. Ол себеден хар районда бек алгъа тамамланалыкъ ишлени тизмеси къуаргъа тийишлиди, дегенди. Быйыл диспансеризация къалай барганыны оюсонден КЪМР-ни саулык саклау министри Вадим Бицуев билдиргенди. Биринден, ол демография болууну оюсонден айткъанды. Ол кептирген шартлагъа кере, 2008 жылда адамланы саны, минг адамга алып тергенде, 4,4 кере өскенди. 2008 жылда 12 минг 400 адам сабий тууганды, ол а 2007 жыл бла тенгилдиргенде, 655-ге кепду. Елгенлени саны уа 346-га азайганды (4,1 процент).

Окыулу кеслерини ишлерин республиканы эколосия-биология араны электорон аресине (fob site a1.ru) 2009 жылды 10-чу ноябрге дерги жиберге керекди. Заочный сайлаудан этгенле конкурсу очный туруна къатышырыкъдыла. Ол а 21-чи ноябрде башланаркъды. Хорлагъаны уа «Мени гиче ата журтундан битурсоюей конкурсуа жиберилдикле. «Мени жерим-Къабарты-Малкъар» деген конкурс сайблени башка халкъланы адет-төрелерине хурмет этерге, табиьгъат байлыкъланы аярга, къудуретни тазалыгы оюн жупулы болурга койрет мурат бла къураылганды.

Ина КУЖЕВА, КЪМР-ни Билем беруу эм илму министрствосуну пресс-секретары.

Таза къудурет бла жарашылулук

КЪМР-ни Билем беруу эм илму министрствосу «Мени жерим-Къабарты-Малкъар» деген ат бла республиканы конкурс бардырыды. Аны КЪМР-ни школларыны эколосия эмда тургунан жорюклене паркы жаны бла тинтиле ише бардырганы окыуучулары къатышырга болушукду.

Къыранда - дунияда

Арта къалыудан къутулурга РФ-ни Президенти Дмитрий Медведев информация технологиялары ара лабораториясыны оюнучулары, специалисттери эм ишчилери бла тобештенде, бу жаны бла ачы къыралдан ити да артка къалганыны чертгенди. Ол а анга баруубузгъа, халкъны бла власть органыны байламлыкъларын игилендирге, алай эсе, демократияны айнуунда да чырмаулык этгенди да билдиргенди ол. Аны айткъанына кере, ол кемчиликни кетерид ючюн, кечек-юнд да тохтусуз ишлерме, 24 цифровый телеканал къуарма да жараркъ тийюлдю. Аны бла бирге телеканаллада суратла таза, ариу керюнорге, айтылгъан сөзле да аныгъашыла ийналганды. Ушакъ болура этерге да тийишлиди.

Информация технологияла шендро заманы изелмерине кере ишлеселе, бу сферада урунганлагда да, къыралгъа да улуу харь келтирилди, - дегенди къырал башчы. Ол бу лаборатория ахыр кезиуде жарашдырган информация технологияла бла да шагъырыленгенди. Ала кемеле, самолепла, поездле, дайым бир жерден башка жерге кечирюле турган аскер объекте къалайыда бол-

малларга итинригин билдиргенди. РФ-ни Президенти Дмитрий Медведев бу улуу сыйлы эм жууалы къуллукъга айырылганы бла байланы Ангела Меркельни алгъышлагъанды.

Аягы киргинчи, тагы дегенлей Американы Биришлен Штатларыны къырал секретары Хиллари Клинтон теректеге къажу керек къалай барганыны озсозге ден Исламабадха (Пакистан) келип 2 саягъат озгъанлай, къыралы савар жаңында улуу терект Кайранди 40 километру узакълыгында Аны хатасындан 100-ден аслам адамны жашуу озюлгенди. 200 чаклы бир адам да жаралы болгандыла. Террористле терактланы андан ары бардырыкъызы, АБШ бизнес ишлериндеги бурунун сизууну къырма, деп жаңыдыла.

Элнта авария Египетни темир жолларында аварияла тер-терк бола туралды. Бу жол къыралны ара шахары Кайранди 40 километру узакълыгында жюкле ташууну поездини ызындан келген пассажир поезд ургъанды. Аны хатасындан 52 адамны жашулары озюлгенди, жаралы болганы уа 150 чаклыдыла.

Басмага ЛУЧИНАЛАНЫ Амур хазырагъанды.

Къыйналган сыйланмай къалмаз

28-чи октябрде «Трек» къонакъ юй-ресторон комплексде абдан адамлагда деп улуу байрам бардырылды.

КЪМР-ни пенсиячыларыны биригиюно башкысы Черкесланы Георгий, жыйлынуу аха туруп: «Хурметли таматала! Сизни теплюкъ республиканы айнууна улуу къыйнал салганды. Экономиканы, библик берюну, саулык саклаууну айтырдым. Къул узакъкъа биюнгокке да эсенленген туррады. Ишиги ючюн да, тургунан жергизге кертичилигииз эм сий-меклигииз ючюн да сау болушук», - дегенди.

Сора «Трек» ресторон къалай ишленгенди айткъанды. Алгъын былайда гадаротонда иш болганды, ызы бла кафе салынган

Черкесланы Георгий.

дусунай ишанууну олу, ол жыланы бек суююн эсгерючюмем», - дегенди. Бам, махтау сөзле дагы къыйнал салганды. Экономиканы, библик берюну, саулык саклаууну айтырдым. Къул узакъкъа биюнгокке да эсенленген туррады. Ишиги ючюн да, тургунан жергизге кертичилигииз эм сий-меклигииз ючюн да сау болушук», - дегенди.

Сора «Трек» ресторон къалай ишленгенди айткъанды. Алгъын былайда гадаротонда иш болганды, ызы бла кафе салынган

Таматала тепсеядиле.

къонакъга келсе, «Трек» аууларна бек сюзюле. Мында кеп къабарты, таулу, орус тойла, банкетле бардырылдыла.

КЪМР-ни пенсиячыларыны биригиюно Нальчикде шахар советини таматасы Лидия Дигешева абданлагда саулык эм насып тилгенди. Пенсиячы Созаланы Юзеир эм башкала да кеп алгышы сөзле айткъанды, алгъын былайда гадаротонда иш болганды, ызы бла кафе салынган

Къууанчы жыйлыу той бла болшылганды. Дина Хардуарова къобушчу Владимир Кузев бла жырла жырлагъанды, пенсиячыла уа тепсегендиле.

Хуати Сохроков, байрамны жаба туруп: «Багъалы таматала! Сиз бар къаадар, сайберлигииз, тудукъларгызы насыпладыла. Быйыл мурт адыла, жаннети болон, мени таматасын. Эни сыйленгенди къытыкъдан кетсе, ол заманда англылашыла ала бизге келе кере болганды. Узакъ ёмрюлю, саулыклу, насыплы болушук!» - дегенди.

БАЙСЪАЛАНЫ Мразмет, Суратланы автор алганды.

Ветеранланы къууандыргъандыла

Октябрь айны ахыр коллерини жылы итинригиден биринде Черек району Къашхатту, Бабугет, Аудитер элзиринде жашагъан, жыл салныры келген адамдан кепле, алдан сора да, Пролетарий шахарны социальны жалчылуу арасында солгунланы къуууну ретни арны Култура дворцине жыйлыш эдиле. Ала кой жорюклене къоюуну, же жорюклене да угуулу, бир бирерини бла хар айтырга, жыл жылларын, озган къыйын заманларында да эсгерирге келген эдиле.

Аладан келери бир элде жашуп тургъанлай окъуна бир бирери бла алай кеп жорюкълыйдыла, тобешеле да, саламлашып, саулыклары соруп, терек окъуна айрылып кетедиле. Къашхаттануу посёлка администрациясыны башкысы Ажоланы Ахмат районну культурада ишленгерине бла бирге къураууну төбели байрамла да аны бирге тобешулары у арталыда башка торлю боладыла, ала сыйленген чаклы бир хапар айткъанды, эрикелерини кетердиле, бир бирни тансыкълайдыла, сыйландыла. Ол а, керти да, заукулуклу бу адамлагда.

Хар замандача, Ажоланы Ахмат байрамла район администрацияны келечилери, алада артеден ишленгене бла бирге предпритияланы бла организацияланы башчыларны чакырганды. Абданланы бу къууанчыларына постле Созаланы Ахмат бла Бергиланы Абдуллах да келген эдиле.

Ахыры 2-чи беттеди.

